

Kel Mıstık (Orhan Kemal'in "Müfettişler Müfettişi" adlı Romanı) **Uyumsuz**

Karakter Anadolu'da bir şehirde trenden aldığı insanları arabası ile taşıma işi ile geçinen Kel Mıstık, Kudret Yanardağ'ın işini kolaylaştıran, bilmiş tavırları ile şehirde adamın propagandasını yapan biri olarak dikkat çeker. Kendince işgüzar davranışlar sergileyen Mıstık'ın lokantacıdan aldığı paraları kör karısına kaptırması kılıbıklığını öne çıkarır. Karı koca iki göz evde hayvanları ile birlikte yaşayan ailenin çocukları olmaz. Bilgisiz ve cahil bir halkın temsilcisi olan Kel Mıstık, farkında olmadan karısından kaptırdığı paraları almaya çalışırken çıkardığı yaygara Kudret'in dolandırıcı olduğunu ortaya çıkarır. Emniyet müdürü ve Vali şehirde müfettişi bulamayınca Kudret'i Mıstık'tan sorarlar. Oldukça geveze bir adamdır.

Aktiviteler Lokantalarda rakı içen Kel Mıstık günün çoğu saatinde sarhoş dolaşır. Çok eski bir faytoncu olan Kel Mıstık, gece gündüz demeden şakır şakır ses çıkartarak sokaklarda gezinir.

ÖRNEK ANILAR

Bilmiş Kırk yıllık faytoncu olan Kel Mıstık, Atatürk döneminden beri şahit olduğu hayat nedeni ile her şeyi bildiğini ve anladığını düşünür. Hatta şehirlerine gelen tüm büyük adamları doğru tahmin ettiğini iddia eder: "Kara, kuru arabacı altmışa yakındı ama, saçlarını değirmende ağartmamıştı. En azından kırk yıl, evet kırk yıldır müşteri taşıyordu bu uzak istasyondan şehre. Müşteriye şöyle bir baksın, müşteriye söyle bir koklasın, tamamı. Kaçın kurasıydı o? Bu kalıp, bu kıyafet, arabasını gıcır gıcır gıcırdatan bu gövde... vekil vükelâydi! En azından umum müdür, müfettiş. Sağlama Ankara besisiydi. Kodaman, kalantor. Lâkin nesine gerek? Geçinmeye gelmişti bu dünyaya. Giden ağam, gelen paşam!"

Palavracı Anadolu'ya gelen ve kimliğini açık vermek istemeyen Kudret'i görünüşünden ve kılık kıyafetinden ötürü müfettişe benzeten Mıstık, kendine karşı gelene de ukalaca konuşmaktan geri kalmaz. Bilmediği halde biliyormuş gibi görünerek herkesi inandırır: "“Kendi söylemedi, ben yakıştırdım. Yüz kiloluk adam müfettişler müfettişi değilse, başka ne olabilir?” dese, önemi azalatacak, belki de, "Ulan serseri. Senin de bir bok bildiğin yok!" diyeceklerdi. — Kendi söyledi tabii, dedi.”"

İşgüzar Hiç görevi ve haddi değilken kendini müfettiş sandığı Kudret'e yarandırmak için kendi kafasında küçük hesaplar yapan Mıstık, işgüzar biridir: "“Şef garson önemle anlatmağa çalışırken, Kel Mıstık, lokanta kapısını açmış, çift kösele sarı iskarpinlerini cızırdan cızırdan lokantaya giren "Kodaman"a, usulcacık haber verdi: — Senin için tüccar dedim. Müfettiş falan diye karıştırmadım. O değilden sor soruştur gayri, bozma!"

Kurnaz Kendini Kudret ile samimi gösteren kurnaz Mıstık, lokantacıdan Kudret'in namına beş yüzlük ister. Böylece paraların kendisine kalacağını ve kendini zamanında bir şey yerine koymayan esnafı dize getireceğini düşünür: "“Mıstık'tı o, arabacı Kel Mıstık, ötesini de, berisini de elbette bilirdi. Dinsizin hakkında imansız gelir, zaman zaman "Kör bıçakla enselerinden kesmeli bu deyyusları!" dediği lokanta sahibiyse, ona yüz vermeyen esnaftan pek çoğunun iliğini sömürdükten başka, o kendini beğenmiş valiye de ne adam olduğunu göstermeliydi.”"

Kılıbık Karısı paraları görünce Mıstık'ın elinden kapar ve geri vermez. Yıllardır kocasından para yüzü görmeyen kadın adamın türlü dil dökmesine rağmen paraları kaptığı gibi evin kapısını kilitler. Arabacı Mıstık akli paralarda mecburen işine geri döner: "“Arabacı Mıstık dışarıda bağırıp çağırıyor, kapıyı yumrukluyordu ama, nafiye. O kadar ki, kadın buz gibi, geçmiş pencereye oturmuş, kocasının kapıyı öfkeyle yumruklayışına bakıyor, aldırıyordu.”"

Geveze Çok konuşkan biri olan arabacı Mıstık, eczacısı, otelcisi, lokantacısı, amiri veya memuru kim varsa çekince hissetmeden konuşur. En sır olan şeyi bile söyleyiverir arada da benden duymuş olma diye cümlesine bağlar: "“ Arabacı Kel Mıstık, sıkı sıkı tembihlemişti: "Herifi Ankara'dan hususi surette göndermişler buraya. Tekmil vilayeti teftiş, halkın şikâyetlerini tespit edecek. Benden duymuş olma, sonra basım belaya girer. Bu, Validen, Emniyet Müdüründen falan gizli bir şey.”"